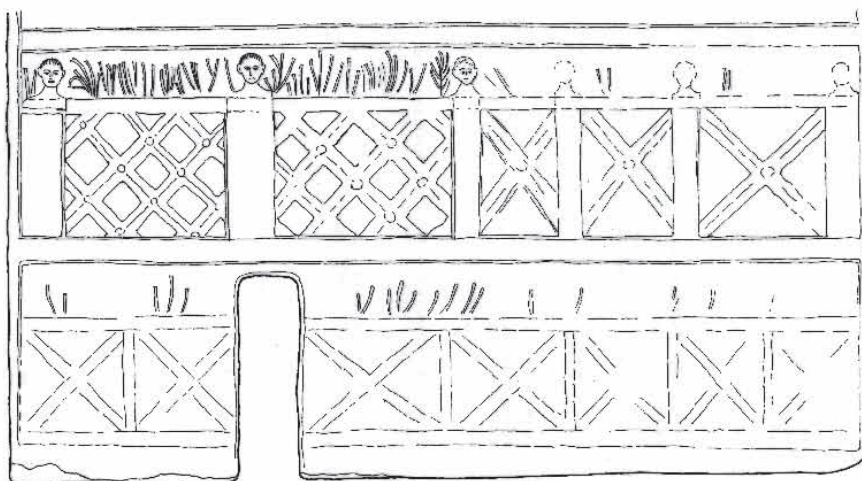

800 ГОДИНА ПОСЛЕ ПАДА
КОНСТАНТИНОПОЉА
1204 – 2004.

800 YEARS AFTER THE FALL OF
CONSTANTINOPLE
1204 † 2004

*Милош Обилић у разговору са
Латинцима:*

„Кад би сте познавали наше манастире, побожне задужбине наших славних краљева, кад би сте знали шта су они и колико их је, кад би сте видели ту дивоту каква се нигде не може видети ви би се задивили.“

Нешићо касније један Аустријанац:

„Нама, јавности запада, слабо обавештеној и често неправедној, показује да је српски народ даровит за све уметности. Некада давно између Византије и Запада, знао је да обележи своје место. Данас, он зна да га обележи и међу нама,“

Miloš Obilić, talking to the Romans:

„If only you knew our monasteries, pious endowments of our glorious kings, if you could grasp their meaning and number, if you could only see this beauty that cannot be found anywhere else, you would be amazed.“

An Austrian, some time later:

„It shows to us, the Western public, poorly informed and often biased, that the Serbian nation is gifted for all the arts. In the old days, between Byzantium and the West, it used to know how to mark its place. Nowadays, this nation knows how to mark it among us, as well.“

Живимо у времену када морамо удружени, сва своја знања искористити да сачувамо за будућа поколења и најмањи траг византијског културног наслеђа. На тај начин учвршћујемо темеље модерне Европе и зближавамо њене народе који су, на овај или онај начин, баштеници те-

The current times impose that we, united, use all our knowledge to preserve even the tiniest traces of the Byzantine cultural heritage for future generations. Thus we strengthen the foundations of modern Europe and bring closer together its peoples who are, one way or another, heirs of the Byzantine cultural attainments. For

Сл. 1 Отварање научног скупа, благослов Епископа нишког Господина Иринеја
Fig. 1 Opening of the Symposium, the blessing of Reverend Irinej, Bishop of the Niš Eparchy

Сл. 2 Отварање научног скупа, уводна реч Миша Ракоција
Fig. 2 Opening of the Symposium, introductory lecture, Miša Rakocija

ковина византијске цивилизације. Из тог разлога симпозиум је осмишљен тако да представи историјско-уметничко лице и духовни портрет града Ниша и српског народа, те да на научној основи сагледа тековине византијске цивилизације са простора Балкана и Европе. Град Ниш је предодређен да истраје на путу васпостављања истине и поновног васкрса Византије

Већ трећу годину град Ниш организује међународни научни скуп „Ниш и Византија“. Симпозиум „Ниш и Византија“, тематски широко осмишљен, сваке године ненаметљиво усмерава знања истакнутих истраживача на одабрану под тему. Ове године скуп је био у знаку најтрагичнијег културолошког догађаја у историји Европе и сећања на *800 година од пада Константинопоља*

this reason, the aim of this symposium is to present the historical and artistic image and the spiritual portrait of the city of Niš and the Serbian people, and to comprehend on a scientific basis the achievements of the Byzantine culture in the territory of the Balkans and Europe as a whole. The city of Niš is predestined to persevere on the pathway to establishing the truth of Byzantium and its restoring to life.

It has been for the third straight year that the city of Niš organizes the international scientific meeting „Niš and Byzantium“. The Symposium „Niš and Byzantium“, organized with broad scope of topics, each year discreetly directs the knowledge of eminent researchers to the selected subtopic. This year, the meeting was marked by the most tragic cultural event in the history of Europe and by the memory of *800 years after the fall of Constantinople* and its capture by the Romans. There,

Сл. 3 Учесници научног скупа, Председништво града Ниша
Fig. 3 Participants in the Symposium, the Presidency of Niš

и његовог освајања од стране Латина. Ту у Константинопољу очувала се, и преко знаменитих градова какав је био Ниш, зрачила је у дубину Европског континента грачка култура и филозофија, римско право и хришћанска вера. Цивилизацијско и културно жариште, први пут загашено 1204. године, више никада није засијало некадашњим сјајем. И поред свега, остале су јасно видљиве тековине византијске цивилизације чврсто уграђене у темеље савремене Европе.

Скуп полази од становишта да управо историја уметности, археологија, историја, филозофија, књижевност, класична филологија, теологија, могу допринети бољем упознавању и зближавању европских земаља и народа. То је време када добри познаваоци и Ниша и Византије, откривају корене савремене Европе. Симпозијум, то се већ сада може

in Constantinople, Greek culture and philosophy, Roman law and Christian religion were kept alive and radiated from it towards the heart of Europe through famous towns, like Niš used to be. This intellectual and cultural center, extinguished for the first time in 1204, has never brightened up again to its former glory. Clearly perceivable achievements of the Byzantine civilization have remained firmly embedded into the foundations of modern Europe, notwithstanding.

The starting position of the Symposium is that the history of art, archaeology, history, philosophy, literature, classical philology and theology can contribute to a better understanding and rapprochement of European states and nations. It represents a period of the year in which connoisseurs of both Niš and Byzantium are revealing the roots of contemporary Europe. It may well be stated that the Symposium has already given a significant contribution to the clarifica-

рећи, дао видан допринос да се научним аргументима разобличе вековни неспоразуми и заблуде о Византији.

Скуп је одржан у великој сали Универзитета у Нишу. У холу испред сале постављена је изложба “Портрети Срба у средњем веку” - омаж академику Војиславу Ђурићу, аутора Драгомира Тодоровића. На завршној свечаности у име учесника симпозијума присутнима се обратио, не скривајући одушевљење за добру организацију скупа, др Гиоргио Безоариса Универзитета у Милану.

Почетак рада скупа је благословио Владика нишки Господин Иринеј, учеснике поздравио градоначелник Горан Ђирић а отворио др Радивоје Радић. Репрезентативни Зборник радова и компакт диск (електронска верзија Зборника) са прошлогodiшњег симпозијума “Ниш и Византија - II”, представио је др Грем Џонс са Оксфорда:

„Посебно сам импресиониран ранохришћанским споменицима који су откривени у Нишу.

За нас, у Западној Европи, то су лекције које учимо о Истоку. Задивљен сам енергијом коју поседује Ниш, космополитски и европски град на раскрсници, као и импресивном визијом о свом развоју. Ово је град који иде напред. Сигуран сам да се Србија и Црна Гора убрзано креће ујединавајући се Европи и многа вратиће се њиховим коренима. Има пуно тога што једни од других учимо. За мене и моје колеге Ниш и Научни

tion of centuries-old disagreements and misconceptions of Byzantium by scientific arguments.

The Symposium was held in the Main Conference Hall of the University of Niš. The exhibition „Medieval Portraits of Serbs“, organized by Dragomir Todorović in homage to the academician Vojislav Djurić, was laid out in the foyer. At the closing ceremony, on behalf of the participants, the auditorium was addressed by Dr. Giorgio Bezoari from the University of Milan, who openly expressed his delight with the organization of the meeting.

The Symposium was blessed by Reverend Irinej, Bishop of the Niš Eparchy, and opened by Dr. Radivoje Radić, while the Mayor Goran Ćirić welcomed the participants. Dr. Graham Jones from Oxford promoted the representative Proceedings and the CD from the last-year's Symposium „Niš and Byzantium II“, having said:

„I was especially impressed by the early Christian monuments that had been discovered in Niš. For us in the West Europe, these are the lessons that we've been learning about the East. I am amazed by the energy that Niš possesses as a cosmopolitan and European city at the crossroads, as well as its impressive vision of development. This is a city which goes forward. I am positive that Serbia and Montenegro are moving quickly on their way towards Europe and that many doors are yet to be opened. There is a lot to learn from each other. For me and my colleagues, Niš and this Symposium represent a significant and fixed point of every academic year.“

рганизатор научног скупа буде одељење за археологију и историју уметности при Центру за научна истраживања САНУ у Нишу. Све ово у циљу дуготрајности скупа и очувања репрезентативности Зборника радова као гаранцију његовог научног елитизма.

Symposium co-organizer the Section for Archeology and History of Art of the Research Center of the Serbian Academy of Arts and Sciences and the University of Niš. It is all aimed at securing longevity of the meeting and preserving the representative quality of the Proceedings as a guarantee of its scientific elitism.

Миша Раковица

Miša Rakocija

Сл.4 Велики кнез Вукан у велики жупан Стефан, Студеница; Краљ Сефан Првовенчани, Милешева; Св. Сава, Хиландар – са изложбе “Портрети Срба у средњем веку” - омаж академику Војиславу Ђурићу, аутор Драгомир Тодоровић

Fig. 4 Grand Duke Vukan and Grand Župan Stefan, Studenica; King Stefan the First Crowned, Mileševa; St Sava, Chilandar – from the exhibition „Medieval Portraits of Serbs“, organized by Dragomir Todorović in homage to the academician Vojislav Djurić